

Hoy empieza todo -Ça commence aujourd'hui-

Bertrand Tavernier

Philippe Torreton, Maria Pitarresi i Nadia Kaci

Les films Alain Sarde, Little Bear, TF1 Films Production

França, 1999

Encara que parlem d'aquesta pel·lícula quasi vint anys després d'haver estat estrenada i premiada, és impactant el poder comprovar com tot el que planteja i presenta és d'absoluta actualitat, com si s'hagués filmat en directe en qualsevol de les nostres ciutats. No cal anar a la *banlieue* de París, escenari sovintejat per les creacions franceses, per a denunciar la preocupant situació de moltes famílies en la precarietat i privació personal, convivencial i manca de recursos que facilitin una mínima integració social. A qualsevol de les nostres viles tenim bosses de marginació i pobresa per a l'avergonyiment de les estructures de l'administració que no són capaces de treballar amb prou fermesa la prevenció de la injustícia social.

Daniel Lefèbvre, interpretat brillantment per Philippe Torreton, és el director d'una escola infantil d'una zona suburbial que és el fil conductor de tota la conflictivitat i marginació descrites a la pel·lícula. Vàries vegades acompanya les imatges amb els seus pensaments, dubtes i principis ètics del seu treball, amb reflexions molt íntimes que li enfronten els seus ideals al davant de la dura i descoratjadora realitat que presencia diàriament. Potser per això diu «no m'agraden *les portes, les portes que obrim o tanquem, és sempre el mateix buit...*».

Una bona part de les escenes té lloc dins de les aules o el recinte de l'escola. Tant hi podem veure accions de maternatge i afecte cap als infants com mostres de reprovació de determinades actuacions dels alumnes o les seves famílies. Són particularment destacables les situacions on es posa de manifest la manca de coordinació de la xarxa de serveis que intervenen amb desproporcionada efectivitat davant dels problemes viscuts en la vida diària de la població. I aquí es posen en evidència les indignants postures d'impassibilitat dels polítics, obstinadament d'esquena a les situacions de privació i pobresa, i a la inhumana indiferència d'un inspector educatiu sense escrúpols, que ni tan sols aparenta commoure's davant de les realitats presentades.

Daniel ha de lluitar contra la implacable aplicació dels reglaments legals en una evident inferioritat de condicions, car li toca actuar amb una indignant inferioritat en la *ràtio* de tots els agents educatius i socials que intervenen en aquest complex districte de l'escola.

Ha de bregar en un context de malestar social, escassetat higiènica, sanitària, afectacions parasitàries en l'alumnat i la inevitable aparició de la delinqüència que es deriva de totes aquestes circumstàncies.

Tota la pel·lícula està exposada amb una elegant sintonia de canvis en el seu ritme narratiu, fet que permet assistir a harmonitzades expressions emocionals de diferent tensió i funció relacional entre les persones que hi intervenen. Hi podem veure expressions de desesperació, moments de tendresa, demostracions de lleialtat entre les famílies, les formes de violència o les negatives a reconèixer l'agressivitat dels pares, l'efervescent expressió de la solidaritat entre les famílies, les treballadores de l'escola, el reconeixement de l'esforç dels agents socials i les mostres d'empatia tàcita o explícita entre totes les parts implicades. I contínuament presenta grans metàfores visuals que afegeixen una riquesa extraordinària a l'intens contingut comunicatiu del guió.

Com ja he dit al principi, no cal pensar només en l'espai concret d'una zona marginal d'una ciutat francesa, sinó que tenim aquestes condicions reals de pobresa i desintegració humana i relacional en tots els nostres entorns, incloent barris històrics i ben centrats de les ciutats del nostre país.

En l'espirit dialèctic de *Hoy empieza todo*, Tavernier ens ofereix una sana dinàmica d'idees pro-actives i plenament alliberadores davant les penalitats que ens hi son presentades. Crec que aquesta dinàmica enforteix l'espectador per arribar a emprendre la gestió en aquestes circumstàncies adverses amb una mirada positiva i innegablement constructiva. Una mirada que no dóna mai espai per la queixa o l'acusació, sinó que reprèn amb decisió la capacitat de positivament tots els conflictes, per greus i intractables que siguin, amb una innegable empenta envers la resolució ferma i la convicció amb què s'enfronta a la fatalitat. Potser per evitar que les portes duguin indefectiblement cap a un buit desintegrador i depriment.

Amb la visió d'aquesta pel·lícula podem comprovar com algunes persones arriben als seus límits, fet que permet transcendir-se a si mateixos en el rutinari funcionament del seu dia a dia. Per això, la companya d'en Daniel li diu "*els ensenyarem que amb molt poc es pot fer molt*", en clara referència al recursos personals, més que als econòmics o administratius. Per sobre de la misèria i de la quasi absoluta manca de mitjans econòmics i administratius, l'esforç de les persones fa que surtin de la condició de víctimes i adoptin un rol actiu, cadascú segons les seves possibilitats i superant els seus propis límits.

Rebem el missatge pel què la clau està en deixar de ser víctima i adoptar un rol actiu, evitant barallar-se contra factors immòbils i utilitzant les eines que cadascú té, tot i desconèixer que són al seu potencial interior.

Una de les funcions possibles de la contemplació d'aquest treball és l'establiment d'una actitud i compromís carregats de coratge i valentia, en comptes de les freqüents temptacions de rendició que tantes vegades la desgràcia aliena pot promoure en la lluita diària contra l'adversitat.

Serà molt positiu que ens mentalitzem per fer la nostra feina diària amb el mateix esperit incansable que les persones implicades en l'argument de la pel·lícula, i així no permetrem que la incompetència d'alguns agents de l'administració faci decaure en l'oblit o la degradació la realitat més cruel que la injustícia social pot provocar.

Jaume Forn i Rambla